

AKTUALNOSTI

AKTUALNOSTI

OD ČEGA ŽIVIMO – ČEMU UMIREMO
O mogućnosti da jedan drugome damo
smisao i podršku

36. MEĐUNARODNI PEDAGOŠKI TJEDAN,
Salzburg, 20–24. srpnja 1987.

Zaslugom austrijskog Karitasa i uz pomoć austrijskog saveznog ministarstva za nastavu te pokrajinskih vlada Salzburga, Donje i Gornje Austrije kao i grada Salzburga, održan je u gradu Salzburgu, u prostorijama Teološkog fakulteta salzburškog sveučilišta, 36. međunarodni pedagoški tjedan. Rad Tjedna odvijao se u dva međusobno usko povezana dijela: teoretski dio, u obliku predavanja, koja su bila u akademskoj velikoj dvorani salzburškog sveučilišta i drugi, praktični dio, tj. rad po skupinama u pojedinim prostorijama Sveučilišta i u drugim prostorima raznih ustanova grada Salzburga.

Pozdravnim govorima mjesnih, državnih, crkvenih i sveučilišnih vlasti pred više od 900 sudionika započeo je rad Tjedna u ponedjeljak 20. srpnja 1987. g. uvečer. Organizatori su se potrudili da sudionici već na samom početku budu svjesni da su došli i u grad glazbe: između pojedinih pozdravnih govora sudionike su pozdravili glazbenici sastava „Franz Pillingers

Allmusik” koji su izveli nekoliko točaka iz svog programa suvremene glazbe. Nakon pozdravnih govora i prigodnih glazbenih točaka, uslijedilo je uvodno predavanje: „Narod koji nema viđenja propada” što ga je održala evangelička sveučilišna profesorica teologije iz Hamburga, dr. Dorothee SÖLLE. Predavačica, koja je osobno angažirana u njemačkom mirovnom pokretu, podsjetila je da se moramo učiti na temelju povijesti, kako se ne bi jednom opet dogodilo da netko, nakon određenih povijesnih pogrešaka i promašaja, kaže: „Ali ja to nisam znao!” U tom smislu i mirovni kao i ekološki pokret imaju zadatak, makar bili i manjina, da neprekidno budu „manjina savjesti” i da svojim suvremenicima stave pred oči određene pojedinosti današnjice. Stoga se ističe i potreba da prihvatimo i živimo određena „viđenja”, koja će nas oduševiti u radu za pravdu, mir i očuvanje okoliša.

U utorak, 21. srpnja, drugog dana Tjedna, održao je švicarski kritičar društva, znanstvenik i mali zemljoposjednik iz Wattwila, Hans A. PE-STALOZZI predavanje na temu: „Tiho zatupljivanje”. Prema njegovim riječima, današnji društveni i ekonomski poredak ne želi slobodne i samostalne ljude, budući da su središnji pojmovi na kojima počiva suvremeno društvo kao što

su: napredak, tolerancija i vlast danas zloupotrijebljeni. S obzirom na školu, istaknuo je predavač, ona dijete odjednom ograničuje, budući da mu propisuje što i kako da uči. Nasuprot tome, Pestalozzi je slušateljima istaknuo, djecu i mlade treba odgajati tako da postanu autonomni, samosvjesni i odgovorni ljudi.

Nakon kratkog odmora, u nastavku prijepodnevnog rada, sudionicima su voditelji predstavili pojedine radne skupine. Ovdje ćemo ukratko navesti temu svake skupine kao i njihove voditelje, naznačivši ujedno i gdje ti voditelji danas žive i djeluju: *Svijet djece u njihovim slikama. Uvod u dječji slikovni govor* (R. SEITZ, München); *Nemoj me učiti, pusti me da učim* (K. VOPEL, Hamburg); *Vježbe za vlastiti životni tijek. Pronicanje i likovi vlastite biografije* (F. GLASL, Salzburg); *Smisao i besmisao smetnji u ponašanju* (F. SEDLAK, Beč); *Prirodna kuća – svijet u kojem moramo učiti živjeti* (H. BEISL, München); *Razvoj novih perspektiva učenja za dječje vrtiće* (Ch. NIEDERLE, Beč); *Usprkos tome život ima smisao* (A. LÄNGLE, Beč); *Naši radosni snovi o osobnom letenju i smrtonosni strojevi koji lete. Da li je razvoj samoga sebe izlaz iz krize?* (E. LÖSCHENKOHL, Klagenfurt); *Između slobode i reda u dječjim vrtićima* (S. HEBENSTREIT, Karlsruhe); *Tumačenje filmova na određenu temu* (N. LINZ, München); *Plesne i pokretne igre za djecu i odrasle* (J. HOLZMEISTER, Salzburg); *Problemi pronalaženja smisla u mladosti* (M. BIEBL, Salzburg); *O ozbiljnosti igre* (W. LÖSCHER, München); *Dijalog između dječjeg vrtića i škole. Prokušani putovi zajedničkog rada* (P. OBERHUEMER, München); *Slaviti i doživjeti vjeru. Poticaji za roditeljske večeri u dječjim vrtićima i školama* (M. ANGULANZA, Salzburg).

Rad u skupinama odvijao se u tri poslijepodneva (utorak, srijeda, četvrtak) od tri do šest sati, uz brojno sudjelovanje sudionika.

„Živjeti znači odgovoriti. Egzistencijalna analiza kao osvjetljivanje smisla” bio je naslov prvog predavanja u srijedu, 22. srpnja, koje je održao psihoterapeut A. LÄNGLE iz Beča, učenik poznatog utemeljitelja logoterapije Viktora Frankla. On je govorio o raširenoj pojavi u suvremenom svijetu, koju je nazvao „egzistencijalnom frustracijom”, a koja se očituje kao sve-

opći gubitak zanimanja i nedostatak inicijative. U današnjim ljudima rađa se osjećaj besmisla i unutarnje praznine, što dovodi do pasivnosti osobe i do fatalizma. Suvremenom čovjeku treba ponovno dati smisao života, a to bi se, kako je predložio Längle, moglo učiniti time da se u čovjeku oživi smisao za: a) vrednote doživljaja, tj. prednost za nešto dobro i lijepo; b) stvarateljske vrednote kao što su rad, čini, djela itd; odnosno za, c) krajnje vrednote, kao što je npr. stav prema nepromjenjivom trpljenju. Doktorica filozofije A. PIEPER iz Basela održala je zatim predavanje na temu: „Nove vrednote? O pitanju odgovornog ophođenja prema nama samima i prema prostoru u kojem živimo”. Ona je ukazala na prevlast ekonomskog razmišljanja o profitu kao na odlučujući uzrok krize smisla u suvremenom društvu. Treba se stoga, rekla je predavačica, povratiti izgubljenoj potrebi za kvalitetom, odnosno određenoj promjeni važićih mjerila vrijednosti. Čovjeka i čovječnost treba priznati kao temeljne vrijednosti, a to zatim treba doći do izražaja u osobnom, međuodnosnom i ekonomskom životu, kao i u drugačijem odnosu prema svijetu (prirodi) u kojem živimo.

Istoga dana, u srijedu 22. srpnja uvečer, svi su sudionici prisustvovali svečanom koncertu „Salzburškog komornog orkestra” u Karabinjerskoj dvorani salzburške rezidencije.

U četvrtak, 23. srpnja 1987, B. von WULFEN iz Stockdorfa, pedagog i psihoterapeut, održala je predavanje na temu: „Nova pozornost umjesto novog očajja. Pronaći prirodu zajedno s djecom”. Sa stajališta suvremene ekološke znanosti ističe se da su školska djeca preopterećena problemima koja ni odrasli još nisu riješili. Djeci bi, naprotiv, trebalo davati odgovore na temeljna pitanja, kao što su: „što je to, što ili tko to jede, kako se ovo ili ono zove?” Temeljno pitanje ekološkog odgoja treba biti: „Pustiti korijenje u zemlju, s njom se udomačiti i otkriti vatru radosti u njezinoj mnogostrukosti, neobičnosti i ljepoti”. Pedagog i psihoterapeut K. SINGER iz Münchena održao je zatim predavanje na temu „Građanska hrabrost kao mogućnost za promjenu našeg ugroženog svijeta”. Zalažući se za to da svaki pojedinac učini što je u njegovoj moći, osobito s obzirom na opasnosti kojima je izložen današnji svijet (na-

ročito atomska energija, zagađivanje okoliša i nezaposlenost), Singer je istaknuo da ne treba čekati kako bi inicijative započele odnekud „odozgor” nego da svaki građanin treba nastojati učiniti ono što je u njegovoj moći. U praksi je stoga osobito važno: a) pronaći osobnu mjeru građanske hrabrosti (svaki je korak važan, čovjek ne smije sebe potcijeniti ili precijeniti); b) nastojati upoznati stvari da bi ih se razumjelo i da bi se o njima moglo razgovarati; c) biti solidaran; d) u svom uvjerenju susretati se s drugima *ne prisiljavajući* ih na promjenu njihova mišljenja; e) računati na sukobe i bolesti u životu; f) ne ići za neposrednom korišću nego nastojati u sebi izgraditi unutarnji svijet vrednota, koji će djelovanju dati određeni smisao. Napokon, građanska hrabrost ne znači prije svega *biti protiv* nečega, nego *biti za* nešto.

Istoga dana, u četvrtak uvečer, održao je predavanje na temu: „Putovi i promjene. O tragovima smisla u narodnim pripovijetkama i bajkama” Otto BETZ, pedagog religije iz Thannhausena. Predavač je podsjetio da pripovijetke i bajke nisu važne ili potrebne jedino djeci, nego i odraslima. Za današnjeg bi čovjeka bilo važno približiti se slikovnom govoru bajki i razmišljati o njihovim simbolima. Etimološki gledajući, smisao znači „put, pravac, putovanje, pokret”. Imamo li to na umu, tada će nam biti još jasnije kako i bajke mogu dati sasvim određeni doprinos pronalaženju smisla u čovjekovu životu.

„Duh novoga vijeka. Duhovnost novoga doba i kršćanstvo” bio je naslov predavanja što ga je u petak ujutro, zadnjeg dana Tjedna, održao G. SCHIWIY iz Münchena, koji se u svom znanstvenom radu zanima za religiozno-filozofske vidove novih duhovnih strujanja. Ako čovjek ne želi uništiti sebe i svoj okoliš, potreban je „novi duh”. Taj nam duh pruža pokret novoga doba koji, iako nije neki jedinstveni pogled na svijet, ipak ima svoju karakterističnu duhovnost: „osjećaj” za tajanstvenu dubinu prirode. U tom smislu predavač je iznio svoje mišljenje kako nijedna postojeća vjera nije važna za budućnost, nego jedino ta određena duhovnost i iz nje proizlazećih „deset zapovijedi”. U tom se smislu, predavač drži, može reći kako je već Teilhard de Chardin pripadao tom novom pokretu, a da bi cijeli taj pokret možda mogao

biti smatran, u smislu koji je iznio još Karl Rahner s obzirom na drugu pojavu, tzv. „anonimnim kršćanstvom”.

Drugo predavanje toga prijepodneva, a ujedno i zadnje predavanje na tom Međunarodnom pedagoškom tjednu, održao je Paul M. ZULEHNER, profesor pastoralne teologije iz Beča. Naslov njegova predavanja bio je: „Držati budnim glas o Bogu”. Zulehner je istaknuo da nije dovoljno samo riječima govoriti o nadi, nego da kršćani trebaju biti stvaralački raspoloženi, trebaju stvarati nova mjesta za nadu. U tom smislu potrebno je iznova definirati ulogu spolova u ljudskom društvu i poraditi na umanjivanju „dimenzija smrti”, a to znači da u današnjem svijetu treba nastojati nadoknaditi nedostatak pravde, zajedništva i smisla. Za mnoge ljude današnjice kršćanstvo u njihovu traženju nove duhovnosti ne igra nikakvu ulogu, zato što kršćanima premalo uspijeva „držati budnim glas o Bogu”, zaključio je Zulehner.

Na Tjednu je bilo više od 900 sudionika iz Njemačke, Švicarske, Austrije i Jugoslavije. Iz naše je zemlje bilo dvadesetak sudionika, zahvaljujući pomoći austrijskog Karitasa. Sigurno je da nijedan tečaj ne može dati konačan odgovor na pitanje zašto živimo i umiremo, ali je isto tako sigurno da su brojna predavanja, zajednički rad u skupinama kao i zajedničko druženje te cjelokupna atmosfera Mozartova rodnog grada Salzburga, kao grada glazbe i kulture, u mnogim sudionicima osnažili osjećaj da ovaj život ima smisao, kao i to da se taj smisao može naći i živjeti u i po Isusu Kristu. Dok je s jedne strane sigurno da su neka predavanja i razmišljanja sudionika i predavača bila prije svega „lokalno” usmjerena, pa prema tome i pomalo „daleka” i u određenom smislu „nerazumljiva” sudionicima iz naše zemlje, iskrenost i zauzetost u traženju odgovora svakako su i nama bili poticaj za još veće osmišljavanje osobnog života, pa je i u tom smislu Tjedan za sve bio veliko nadahnuće i kao takav plodan i koristan.

Rudi Paloš